

BULLETIN
SYMFONICKÉHO
ORCHESTRU
HL. M. PRAHY FOK

FOKUS

4

DUBEN
2008

Gábor Boldoczki

**Umělci by měli publikum
vychovávat k nové hudbě**

V současné době jeden z nejnadanějších hráčů na trubku Gábor Boldoczki je nazýván pokračovatelem slavného Maurice André. Jeho rozsáhlý repertoár obsahuje díla od Bacha a Vivaldiho až k autorům, jako je Penderecki, Šostakovič, Takemitsu a Arvo Pärt. V červnu budeme mít možnost poslechnout si jeho umění za doprovodu Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK. Pod vedením šéfdirigenta Jiřího Kouta provede Haydnův Koncert pro trubku a orchestr Es dur. Určitě se máme na co těšit.

**Musel jste si hledat cestu ke svému nástroji,
nebo jste zkrátka „rozený trumpetista“?**

Mým prvním učitelem byl můj tatínek; to s ním jsem začal hrát na trubku. Vedl mě k pravidelnému cvičení a k uvědomělé práci. Za to jsem mu opravdu vděčný. Naštěstí mě ale nikdy do cvičení nemusel nutit, dělal jsem to vždy s radostí. Moje maminka vyučuje matematiku a tento směr mne také vždy velmi zajímal. Tenkrát jsem si ještě nemyslel, že bych mohl být trumpetistou. Pro to jsem se poprvé rozhodl až po úspěchu v mezinárodní soutěži.

**Jak se vyvíjela Vaše kariéra sólisty?
Hrál jste nejprve v nějakém orchestru?**

To je zajímavá historie. Když jsem vyhrál mnichovskou soutěž ARD, měl jsem úžasnou šanci stát se sólovým trumpetis-

Obsah

Slovo ředitele ...**3** Petr Daněk o nové sezóně ...**4** Zdeněk Lukáš: Adam a Eva ...**5**
Rozhovor s dirigentem Tomášem Netopilem ...**7** Orchester v Japonsku ...**8**
Střípky vzpomínek Jiřího Pilky ...**10** Soutěž ...**11** Přehled koncertů FOK ...**12**

tou Bavorského rozhlasového orchestru, protože tento orchestr nás finalisty často doprovázel a já dostal jasné pozvání. Tenkrát mi ale bylo 21 let a chtěl jsem ještě cestovat a učit se. Teprve úspěch v mezinárodní soutěži Maurice Andrého v Paříži zahájil mou sólovou kariéru.

Váš repertoár je velmi široký – od barokní hudby, přes klasickou a romantickou až k hudbě současné. Přesto, tíhnete více k nějakému období?

Pro mě je důležité zůstat všestranný. Stejně jako si užívám barokní program s komorním orchestrem, užívám si i současnou hudbu. Nikdy bych se nechtěl specializovat na nějaký určitý žánr, naopak chci co nejvíce hrát různé věci s různými muzikanty.

Některé soudobé skladby jste uvedl i jako premiéru. Oslovujete Vy sám skladatele, aby napsali něco nového pro trubku?

Je to vzájemné. Jsem v úzkém kontaktu se současnými skladateli a mým úkolem je nadchnout je, aby psali co nejvíce nových kusů pro trubku. Zajímám se o všechny hudební žánry a hledám vždy příležitost moci je uvést. Mám neustálé nabídky od různých skladatelů a také sám hledám nové kontakty, abych rozšířil repertoár pro trubku. Umělci by měli publikum vychovávat k nové hudbě.

Hrajete také komorní hudbu. Co se Vám na ní líbí a co Vám přináší v porovnání se sólovou hrou za doprovodu orchestru?

Komorní hudbu hraju velmi rád. Je to taková pěkná alternativa k sólovému hraní. Předně se člověk hodně naučí od ostatních muzikantů a také rozvine mnohé schopnosti. V současné době jsem objevil dvě zajímavé kombinace. Za prvé trubku a soprán – barokní árie z různých oratorií a kantát, a za druhé trubku a bicí, z toho vzniká velmi zajímavý současný repertoár. Mimochodem docela často vystupuji s žesťovým kvintetem.

Na své první CD jste zařadil několik velmi známých skladeb, které nejsou původně napsány pro trubku. Pro mnoho lidí je velmi neobvyklé, až šokující, slyšet tento nástroj hrát např. Královnu noci z Mozartovy Kouzelné flétny. Bylo Vaším záměrem představit trubku úplně jinak?

Na svém prvním CD jsem chtěl před-

stavit širší repertoár. Koncerty pro trubku byly nahrány (lépe či hůře) už tisíckrát. Neexistuje žádný jiný nástroj, který by měl tak obrovský vývoj. Trubka je ostatně nástroj starší více než tisíc let. Na moderní nástroje může člověk hrát chromaticky a z toho vzniká mnoho možností nových aranžmá. Třeba barokní repertoár pro trubku má takovou velmi sváteční a zářivou atmosféru, ale já hraju rád melancholické nebo virtuózní kusy s mnoha barvami. Repertoár pro trubku je velmi krásný, mně ale nestačí. Pro mě je důležitější hudba. Když mohu vyjádřit její vnitřní obsah svým nástrojem, pak hraju rád, pokud ne, nechám toho.

Hráli jste již dříve v Praze, nepočítáme-li Vaše vítězství v soutěži Pražského jara v roce 1997?

Ano. Mám např. velmi dobrý vztah s Pražským komorním orchestrem, se kterým často hrají po Evropě. Mám rád Prahu a vždy se velmi těším na každou další návštěvu. Město je to nádherné a skvěle tu chutná pivo!

V červnu budete hrát se Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK Koncert pro trubku Josepha Haydna, v další části koncertu bude uvedena Mahlerova Symfonie č. 9. Oba skladatelé patří k oblíbeným autorům šéfdirigenta FOKu Jiřího Kouta. Jaký je Váš vztah k Haydnovi a Mahlerovi?

Koncert pro trubku od Josepha Haydna je jeho poslední a, podle mého názoru, také nejlepší koncert (pro sólový nástroj a orchestr). Pořád jej hraju velmi rád. Představte si, že to byl první koncert pro trubku s pultovým systémem (s klapkami). To musela být tehdy ohromná senzace. Člověk tu může v první a druhé větě dobře ukázat zpěvnost trubky a ve třetí zase vysokou virtuozitu. Kompletní mistrovské dílo! Mahler je také v každém případě geniální autor. A také filozof. On a Richard Strauss využívali trubku v orchestru dost značně, škoda jen, že pro ni nesložili žádný sólový kus.

Co děláte rád, když zrovna nehrajete na trubku (a to asi nebude moc často, když vidím Váš harmonogram koncertů...)?

Chodím rád do přírody a rád se setkávám se svými přáteli. Také praktikuji jógu, která mi dává opravdu mnoho síly.

Kateřina Riethofová

Gábor Boldoczki

pochází z Maďarska. Narodil se roku 1976 ve městě Szeged. Na trubku začal hrát se svým otcem a již ve čtrnácti letech vyhrál 1. cenu v národní soutěži. Vystudoval konzervatoř Franze Liszta v Budapešti, absolvoval mistrovské kurzy u Prof. Reinholda Friedricha. Poté se již začala rozvíjet jeho mezinárodní kariéra. V jedenadvaceti letech vyhrál prestižní soutěž ARD v Mnichově, následovalo ocenění „Grand Prix de la Ville de Paris“ na nejvýznamnější mezinárodní soutěži ve hře na trubku – Concours de trompette Maurice André v Paříži.

Jako vůbec první hráč na trubku byl pozván na Salcburský festival, kde zahrál koncerty Michaela Haydna. Pravidelně vystupuje s předními evropskými symfonickými a komorními tělesy. Dosud vydal čtyři profilová CD pro Sony BMG.

17/6/08 úterý

18/6/08 středa

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR HL. M. PRAHY FOK

Dirigent:

JIŘÍ KOUT

Sólista:

GÁBOR BOLDOCZKI | trubka

Joseph Haydn:

Koncert pro trubku a orchestr
Es dur, Hob. VIIe

Gustav Mahler: Symfonie č. 9

Vážení a milí přátelé, nedávno mě zaujaly dvě zprávy. První informovala o tom, že Česká republika se ocitla na absolutní špičce ekonomického vzestupu ze všech postkomunistických zemí. Také druhá zpráva zařadila naši maličkou zemi do čela, tentokrát dokonce všech evropských zemí, a to v největším výskytu krádeží v obchodech.

Co se dá vyvodit z těchto dvou informací, mají k sobě nějaký vztah? Pokud bychom chápali vzrůstající kriminalitu jako doklad úpadku mravů, pak bychom snadno dovodili, že čím bohatší společnost, tím horší jsou společenské vztahy, výchova, kultura. Je to asi příliš jednoduchá zkratka, ale přeče jen: nemělo by tomu být naopak? Cožpak jsme v dobách společenského převratu nevěřili nejen v ekonomický růst, ale i v nový impuls, ba rozvoj kulturnosti národa, po desetiletí se brodícího v kulturním marasmu?

Jenomže jsme národem nejen Komenského a Husa, ale také Švejka a Sabiny. Dokážeme se vzepnout k ohromným činům, které ozdobi naši historii, abychom pak dlouhá léta na tyto činy nanejdříve vzpomínali v pivních hovorech a sebeironizujících žvástech. Máme ve svém středu hrdiny obětující svůj život na oltář svobody svého národa, abychom vzápětí špinili jejich čest a památku smyšlenými zločiny ve jménu mýtů slibujících ráj na zemi jen pravověrným.

Skoro celý leden trávili naši hudebníci v zemi vycházejícího slunce a skvěle reprezentovali svoji vlast. Pod vedením svého uměleckého šéfa vystoupili ze svého vlastního stínu a rázně vkročili do společnosti nejlepších orchestrů – alespoň tak o nás hovořili japonští hostitelé. Návrat do vlasti, honosící se někdy přízviskem „ekonomického tygra“ postkomunistické Evropy, byl však současně návratem do reality: růst bohatství naší země není určen pro něco tak „zbytného“, jako je kultura, umění, ba dokonce klasická hudba!

Do roku 2008 vstoupil FOK (stejně jako většina dalších pražských kulturních institucí) s rozpočtem sníženým o víc než jednu desetinu loňské dotace. Máme se prý chovat ekonomicky. Růst bohatství této země prý není nijak závislý na kvalitě kulturní nabídky. A tak prý „nemáme nárok“. Máme snížit počet koncertů, počet hudebníků, zlevnit honoráře hostujících umělců, hrát levná a přístupná díla...

Manažer si musí vědět rady v každé situaci. V čem že byli Češi v minulém roce tak úspěšní? Že bych vyrazil do supermarketů a gigaprodejen v obrovském kabátě se spoustou vnitřních kapes a skrýšů...?

Hezké hudební zážitky s FOKem vám přesto stále přeje

Ilja Šmíd

ředitel Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK

DOPORUČUJEME KOMORNÍ KONCERTY Koncertního jednatelství FOK

Cyklus VARHANY-CEMBALO-KLADÍVKOVÝ KLAVÍR

Na posledním koncertě tohoto cyklu v sezóně 2007/2008 předvede své umění renomovaný interpret Jaroslav Tůma. Program přináší díla, která vznikla kolem roku 1800 pro tehdy užívané klávesové nástroje. Jsou převážně spjata s řádem Milosrdných bratří v Praze a jeho klášterním chrámem sv. Šimona a Judy, kde – jak se traduje – u dochovaných varhan Andrease Wambessera hostovali i Joseph Haydn a Wolfgang Amadeus Mozart.

11/4/08 pátek

Kostel sv. Šimona a Judy v 17.00 hodin

JAROSLAV TŮMA | kladívkový klavír, cembalo, varhanní positiv, varhany

JOHANN SEBASTIAN BACH:

Malé verze z Dogmatických chorálů

(varhanní positiv)

JOSEPH HAYDN:

Výběr z kusů pro hrací hodiny (varhany)

DOMENICO SCARLATTI:

Výběr sonát (cembalo)

WOLFGANG AMADEUS MOZART:

Klavírní sonáta F dur, KV 332 (kladívkový klavír)

Cyklus SVĚTOVÁ KLAVÍRNÍ TVORBA

Světově známá polská pianistka Ewa Kupiec se představí v rámci koncertních cyklů FOK v letošní sezóně hned dvakrát. Kromě klavírního recitálu v Rudolfinu vystoupí o tři dny dříve (9. 4.) ve Smetanově síni Obecního domu, kde provede Lutosławského Koncert pro klavír a orchestr. Koncert je pořádán ve spolupráci s Polským kulturním institutem v Praze.

12/4/08 sobota

Dvořákova síň Rudolfinu v 19.30 hodin

EWA KUPIEC | klavír

FRANZ SCHUBERT:

Sonáta G dur, op. 78 D894

FRYDERYK CHOPIN:

Dvě nokturna, op. 62

Tři mazurky, op. 59

Barkarola Fis dur, op. 60

Polonéza - fantazie As dur, op. 61

Tradice, jubilanti a experimenty

Tomáš Kramoliš
se ptá programového
ředitele FOKu
Petra Daňka na novou
sezónu 2008/2009

V době distribuce tohoto čísla FOKusu bude vydána i programová brožura FOKu a začne předprodej vstupenek na novou sezónu. Můžete ji našim čtenářům přiblížit?

Domnívám se, že hlavním rysem celé sezóny je rozmanitost, a to ve všech ohledech. Snažíme se uvést skladby, které se vždy setkají s posluchačskou odezvou, protože patří k evergreenům evropské hudby, ale zároveň chceme představit autory a díla, která leží tak trochu v zapomnění. Věříme, že neoprávněně. Pestrý je i výběr interpretů. Přehlédnete-li sólisty, které jsme pozvali, zjistíte, že vedle osvědčených „matadorů“ hudebního klání se velmi často jedná o mladé mimořádně talentované umělce všech oborů, kteří mají, podle našeho názoru, před sebou velkou budoucnost.

V rozmanitosti nové sezóny však nalezneme několik témat, která vytvářejí její osobitý charakter. Je to nový prvek v přípravě dramaturgie?

Svým způsobem ano. Uvědomili jsme si, že naši návštěvníci nechodí „jen tak na koncerty“. Většina si vybírá a preferuje určité koncerty podle programu či interpretů. Rozhodli jsme se jim proto vyjít vstříc a v rozsahu celé sezóny v každém roce nabídnout několik témat, která budou našimi koncerty volně prostupovat. Je to jakýsi experiment, který snad návštěvníci přivítají. Nechceme vychovávat, chceme spíše přispívat k uvědomění si kontinuity či diskontinuity určitých témat či pojetí ve vývoji evropské hudby.

Která témata tedy budou aktuální v příští sezóně?

Velký prostor bude věnován houslovému a klavírnímu koncertu. Zájemce

bude moci v průběhu sezóny slyšet výběr sólových koncertů pro tyto nástroje ve vynikající interpretaci. Velký prostor jsme dali dílům 20. století. V krátkém období vedle sebe zazní koncerty I. Stravinského, E. W. Korngolda, B. Martinů, S. Prokofjeva, A. Chačaturjana, A. Schönberga. Uvedeme však i klavírní koncert Roberta Schumanna a pro srovnání i koncert jeho ženy Clary Schumannové. A samozřejmě i celou řadu klavírních recitálů v cyklu Světová klavírní tvorba.

Dostane se i na jubilanty sezóny?

Jistě, prostor bude dán všem významným jménům, jejichž životní data sezóna 08/09 připomíná, ať již je to Schubert, Chopin, Janáček, Ostrčil, Mendelssohn-Bartholdy, Clara Schumannová ad. Dominantou však mezi jubilanty bude Bohuslav Martinů, kterého vzpomeneme volným cyklem instrumentálních koncertů, samostatným večerem z komorních skladeb a řadou dalších děl.

A co Vítězslav Novák?

Toho vzpomeneme několikrát společně i s Otakarem Ostrčillem, protože je naší povinností připomínat významné autory české hudby. Z díla Vítězslava Nováka uvedeme rozsáhlou kantátu Svatební košile, která zazní v jakési obnovené premiéře po několika desetiletích. Je to dílo, které zvláštní shodou okolností upadlo v zapomnění a my ho chceme uvést a nahrát, přestože bylo velice obtížné sehnat a zkompletovat notový materiál a obdobně i najít dirigenta, který by se tohoto úkolu ujal.

Tím jste připomněl i jedno z dalších témat sezóny, kterým je balada v české hudbě.

Ano, máte pravdu. Téma zpracování balady v české hudbě bude v průběhu sezóny připomenuto několikrát v dílech Antonína Dvořáka, Otakara Ostrčila, Luboše Sluky, vzpomínáme Vítězslava Nováka a mimo naši sezónu i na koncertu FOKu na festivalu Praž-

ské jaro v květnu 2009 uvedením Svatebních košil Bohuslava Martinů.

Jaké koncerty mimo cykly připravuje FOK?

Od příští sezóny chceme uvést do života několik novot, ze kterých bychom chtěli vytvořit tradici, resp. částečně navázat na tradici, která byla ve FOKu přerušena. Chceme obnovit koncert k výročí vzniku republiky 28. října, obohatit sezónu o novoroční koncert a v dubnu 2009 ve spolupráci s Českou filharmonií obohatit pražský hudební život o dramaturgicky koncentrovaný Velikonoční festival Praha.

Jak tyto proměny a novoty vítá orchestr a šéfdirigent?

Myslím, že s velkým pochopením a vstřícností, čehož si vážím, protože to není v českých podmínkách tak zcela obvyklé. Vážím si i spolupráce našeho pana šéfdirigenta na přípravě sezóny. Je to člověk, který má přehled, autoritu a názor, a spolupráce s ním je radostí.

Těší mě také, že mezi mladými hráči FOKu vznikla snaha hrát i v komorních seskupeních. Připravili jsme proto v cyklech v kostele sv. Šimona a Judy dva koncerty, ve kterých se „mladí“ z FOKu představí. Pokud se tato iniciativa ujme, chtěli bychom v další „jubilantní“ sezóně dát našim hráčům ještě větší prostor. Určitě si to zaslouží.

Také v příští sezóně budete mít možnost sestavit si svůj vlastní abonentní cyklus AD LIBITUM kombinací koncertů ze všech našich řad. Pokud budete chtít při výběru poradit, slyšet více o programu jednotlivých koncertů a kvalitách pozvaných dirigentů a sólistů, můžete svůj výběr konzultovat s **programovým ředitelem FOKu Petrem Daňkem**. Vaše dotazy rád zodpoví osobně na tel. 222 002 411 nebo na e-mailové adrese p.danek@fok.cz.

Zdeněk Lukáš: Adam a Eva

„Je ráno. A každý den mně jako první myšlenka prochází hlavou: jaký to asi bude den? A protože jsem optimista, čekám, co krásného mne čeká.

A těším se, moc!...“ Těmito slovy

Zdeněk Lukáš (21. 8. 1928 – 13. 7. 2007) komentoval v Hudebních rozhledech jedno ze svých posledních děl, skladbu pro housle a smyčcový orchestr, nazvanou *Dies natalis* a premiérovanou 26. června loňského roku Pavlou Franců v rámci abonentního cyklu Quattro hraje Quattro. Docela přesně vystihují jeho slunnou povahu, až opojnou radost ze života se všemi jeho pozemskými krásami, z komponování i z upřímné odezvy, které se jeho dílům vždy dostávalo. Tomu se ale není vcelku co divit, Lukáš měl totiž vzácný dar psát neuvěřitelně lehce, rychle a krásně, a tak ho vyhledávali nejen interpreti – sólisté, sbory, soubory a orchestry, mnohým z nichž psal svá díla přímo na objednávku, ale na jeho hudbu se těšili i posluchači, kteří jeho tvorbu přijímali se zcela mimořádným ohlaselem.

Dokladem toho je nejen řada úspěšných premiér realizovaných v letech dřívějších jako např. přede dvěma lety uvedená premiéra jeho pozoruhodné kantáty *Trionfo della morte*, op. 336, psané na text Francesca Petrarky a věnované Magdaleně Kožené, jež ji za doprovodu Pražské komorní filharmonie řízené Michele Swierczewskim publiku představila v Národním divadle, ale např. i jeden z posledních autorových úspěchů, který zaznamenala únorová premiéra kantáty *Tváře lásky pro soprán, trubku a symfonický orchestr*, op. 353 na verše české lidové poezie milostné v podání Evy Urbanové, Jana Hasenöhrla (pro něhož psal i svoje poslední, nedokončené dílo, kantátu *Mundum amat cantare*) a Českého národního symfonického orchestru v čele s Marcellem Rotou.

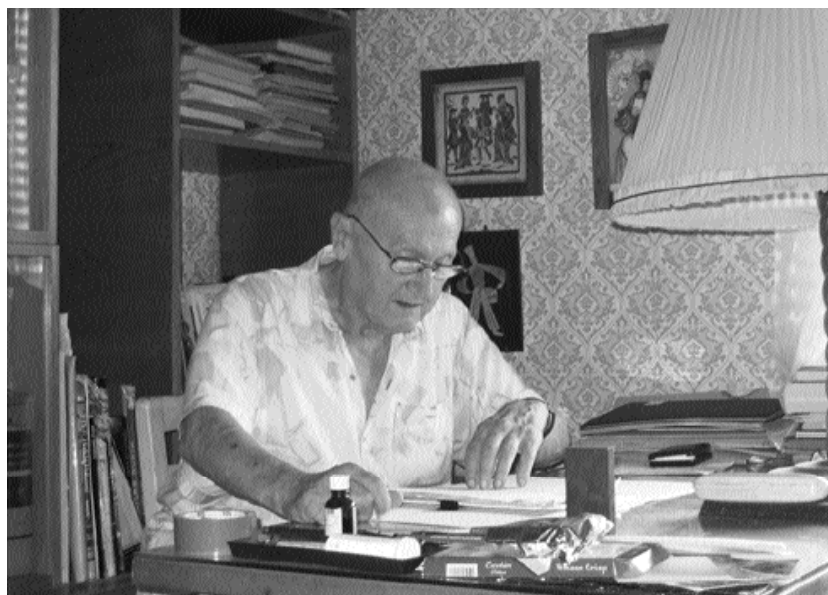
Lukášův rukopis se za oněch více než padesát let, kdy se kompozicí věnoval, vyhranil do zcela nezaměnitelné podoby. Od prostých stylizací autentického folkloru, na jejichž počátku bylo skladatelovo osudové setkání s lidovou písní, přes kompozice s již osobitě vyhraněným přístupem k lidovému umění či díla, v nichž si novodobé skladebné techniky ověřoval ve skvěle technicky vybaveném plzeňském elektroakustickém studiu, vypěl do zralé

syntézy, v níž se propojily všechny etapy jeho vývoje a jejímž výsledkem je především modální základ Lukášovy tvůrčí metody, jdoucí ruku v ruce s nápaditou metroritmickou bohatostí a až dráždivou proměnlivostí. I přes kompoziční techniky 20. a 21. století, které jeho tvorbu rovněž v jistém smyslu – byť ne příliš zjevně – ovlivnily, se tedy nakonec vždy vyjadřoval především tak, jak to cítil on sám: spontánně, i když přitom s velkou vnitřní kázní, zřetelně, prostě a jednoduše bez jakýchkoliv vykalkulovaných konstrukcí. I proto se v roce 1995 sešel s Lubošem Fišerem († 1999), Otmarem Máchou († 2006) a Sylvii Bodorovou ve skladatelské skupině Quattro, pro kterou byl srozumitelný kompoziční jazyk přímo programem.

Kromě soukromých konzultací u Miloslava Kabeláče v letech 1961 – 1970 Lukáš neprošel žádným odborným hudebním studiem, přesto jeho tvorba zasahuje do celé řady nejrůznějších žánrových oborů a přesáhla plných 350 opusů! Vedle tří oper či mnoha děl instrumentálních, z nichž největší podíl zaujímají zejména skladby koncertantního typu pro téměř všechny nástroje, kterých Lukáš zkomponoval více než padesát (v poslední době např. *Ricordi-concerto pro violoncello a smyčcový orchestr*, op. 344, *Trojkoncert pro trubku, lesní roh a pozoun*, op. 349 nebo nejnověji dílo *Serenate per violoncello solo e percussioni*, op. 352),

tvorí početnou skupinu jeho děl také tvorba komorní zahrnující téměř stovku kompozic v nejrůznějších kombinacích (pět smyčcových kvartetů, dva klavírní kvartety, dva dechové kvintety, žesťový kvintet či skladby pro housle, violu, violoncello, cembalo, klarinet, flétnu, hoboje, fagot, harfu apod.), či tvorba symfonická čítající přes dvacet kompozic včetně sedmi symfonií. Asi nejbližší jeho srdci však až do konce jeho života zůstala tvorba vokální, a to především sborová, oblíbená u všech typů pěveckých sborů a povyšující Lukáše na nejzpívánějšího českého autora vůbec. Po jedenáctiletém působení v Československém rozhlasu v Plzni, kde pracoval od roku 1953, totiž Lukáš stanul v čele smíšeného sboru Česká píseň a krátce poté, kdy působil rovněž jako pedagog na Pražské konzervatoři, vedl i Československý státní soubor písní a tanců. Mohl tak při své tvorbě zároveň těžit

Zdeněk Lukáš před dvěma lety nad partituru na svém víkendovém sídle v Jílovém u Prahy. Foto Zdeněk Vimr

z bohatých sbormistrovských zkušeností a komponovat tyto skladby takřkajíc sborům přímo na míru. S nemalým ohlasem se ale rovněž setkávaly jeho kompozice určené sólovému hlasu s orchestrálním či jiným doprovodem, kterých Lukáš napsal více než dvě desítky. Kromě již zmíněné kantáty *Trionfo della morte*, op. 336, připomeňme alespoň ještě *Le canzoni della vita e dell' amore*, op. 329 psané na verše italské lidové poezie jako většina jeho děl na víkendovém sídle v Jílovém u Prahy a uvedené roku 2004 v rámci Pražského podzimu americkou pěvkyní Frances Ginsbergovou a Pražskou komorní filharmonii řízenou Michele Swierczewskim.

Oratorium *Adam a Eva*, op. 64, na verše Karla Šiktance pro soprán, baryton, alt, recitátora, smíšený sbor a symfonický orchestr Lukáš dokončil již v roce 1969. Pracoval na něm od února do června a v říjnu předal originál tehdejšímu šéfovi České filharmonie, Václavu Neumannovi a dramaturgovi Ivanu Medkovi. Dílo ale nakonec nebylo nikdy provedeno, a tak v rámci 6. abonentního koncertu řady C Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK, na jehož program je ještě zařazena Beethovenova „Eroica“, zazní v provedení sólistů, Pražského filharmonického sboru a Pražských symfoniků řízených Tomášem Hanusem ve světové premiéře.

Lukáš dílo začal komponovat v Darmstadtu, kam byl tehdy na tzv. Prázdninové kurzy pro Novou hudbu – Ferienkurse für Neue Musik (kde byly od roku 1946 konfrontovány tendence poválečné hudební avantgardy představované osobnostmi typu Pierra Bouleze, Luigiho Nona, Karlheinz Stockhausena, György Ligetiho, Theodora Wiesengrunda Adorna či Henriho Pousseura) vyslán Svazem československých skladatelů. S mírnou dávkou ironie tak sám o tomto opusu, který – i když byl avantgardnější než díla z pozdější doby – není typickým produktem kompozičního stylu darmstadtských kurzů, rád prohlášoval, že je to „Darmstadt podle Lukáše“. Ještě krátce před smrtí kvůli premiérovému uvedení celou partituru znovu podrobně prostudoval, nezměnil však na ní ani notu. Budeme tak svědky vzácného okamžiku tvůrčí opravdovosti, kdy dílo, které vzniklo téměř před čty-

řiceti lety, cítil skladatel i po tak dlouhé době vstřebávání nových zkušeností a třibení svého kompozičního jazyka stejně jako tehdy.

Oratorium tvoří osm tempově, dynamicky i instrumentačně kontrastních částí (Úvod, Den první, Den druhý, Den třetí, Den čtvrtý, Den pátý a Den šestý, na který attacca navazuje Závěr), vzájemně proložených recitacemi, jež všechny plochy i významově propojují. Základem je malá, vesměs vypisovaná aleatorika střídaná místy aleatorikou volnou (v níž nejsou např. u jednotlivých motivů specifikovány jejich rytmické ani tempové hodnoty), kterou provází komplikovanější rytmická faktura a důraz na práci s barvou orchestru, do jisté míry předurčenou mohutným zastoupením bicích nástrojů. Hudebně se jedná spíše o sled kratších hudebních fresek, než o jednotlité vystavěnou gradující plochu, kdy ve zpěvních partech jsou vedle kantilén silně zastoupeny zejména deklamační prvky, vycházející z rytmu českého jazyka. I když partitura má, jak je pro Zdeňka Lukáše typické, velmi přehledné členění, notace se opírá o tehdejší módní zvyk: tedy zápis bez taktových čar užitých v klasickém slova smyslu, kterým tu

Foto Zdeněk Chrapek

autor svěruje pouze funkci základního orientačního vodítka. Obtížnost v souhře, jenž z toho zákonitě vyplývá, tak vyžaduje perfektní orientaci dirigenta v partituře, který onen chaos, mající tady úlohu samostatného výrazového prostředku, musí zorganizovat do konkrétní zvukové představy a teprve tu potom předat orchestru. Přestože se ani disonancím, vyplývá-li jejich užití z logické výstavby hudebního proudu, Lukáš v díle nikterak nevyhýbá, jejich přemírou tu rozhodně nešokuje, a tak má oratorium s prvky darmstadtské Nové hudby společnou spíše jen atmosféru, než samotný, nějak avantgardně vyhraněný kompoziční jazyk.

Hana Jarolímková

7/5/08 středa

Smetanova síň Obecního domu v 19.30 hodin

Zdeněk Lukáš: Adam a Eva, oratorium – SVĚTOVÁ PREMIÉRA

Ludwig van Beethoven: Symfonie č. 3 Es dur; „Eroica“, op. 55

SYMFONICKÝ ORCHESTR HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **TOMÁŠ HANUS**

Sólisté: **Zdena Kloubová, Zdeněk Plech,**

Nadia Ladkany, Eva Salzmánová

Zdena Kloubová

Nadia Ladkany

PRAŽSKÝ FILHARMONICKÝ SBOR

Sbormistr: **Lukáš Vasilek**

Necvičím a mé housle leží u skříně...

Rozhovor s dirigentem Tomášem Netopilem

V únoru tohoto roku vydala firma Supraphon novou nahrávku se skladbami Josefa Suka a Antonína Dvořáka. Snímek je záznamem koncertu, při kterém jste v říjnu minulého roku řídil FOK. Jak se Vám s orchestrem spolupracovalo?

Byla to moje čtvrtá spolupráce s tímto orchestrem a musím říci, že je to vždy hodně zajímavé a inspirativní. Už jen proto, že při mém zahraničním pracovním vypětí se opravdu velice zřídka dostanu k dobrému českému orchestru.

Jste s nahrávkou spokojen?

Jak jste sám zmínil, jedná se o záznam koncertu abonentního cyklu a to s sebou nese samozřejmě obrovský vklad momentální inspirace hráčů, což je vždy něco magického a nepředvídatelného. Na druhou stranu můžete při poslechu této nahrávky vystopovat momenty, kdy jako lidský faktor působí i momenty drobných nepřesností a nevyvážení. Tomu se ovšem při živém záznamu nikdy nevyhnete.

V Praze začínáte působit i jako operní dirigent. Máte v tomto směru nějaké plány, které můžete prozradit?

Ano, začátkem příští sezóny se poprvé představím v Praze jako operní dirigent při nové produkci Mozartovy opery *La finta giardiniera* ve Stavovském divadle. Na spolupráci s Národním divadlem se moc těším, stejně jako na spolupráci s režisérským tandemem manželů Hermannových. Bude to má osmá Mozartovská produkce, se kterou se opět dotknu raného období tohoto génia.

K čemu osobně více inklinujete, ke koncertní síni nebo operní scéně?

Jako houslista jsem strávil většinu svého „houslového období“ v orchestrech a různých komorních ansámblech. To mi pomohlo vytvořit si základ komunikace s lidmi a pochopit mnoho interpretačních problémů přímo ze strany orchestrálního hráče. Ovšem opera je pole, které svým propojením hudebně dramatické složky vybízí a provokuje asi každého „zdravého“ dirigenta. Dříve nebo později se tak

tímto fenoménem nechá každý okouzlit a je pak jen otázkou štěstí a okolností, kdy ho úplně pohlítí.

Která operní produkce, na které jste se podílel jako dirigent, Vás nejvíce zaujala?

V nejživější paměti mám teď produkci Figarovy svatby, kterou jsem dirigoval v březnu v nádherném prostředí nově otevřené operní scény ve španělské Valencii. Krásná produkce londýnské Covent Garden byla zajímavá jak výpravou, pěveckým obsazením, tak hlavně orchestrem. Ten svým mladým potenciálem, kosmopolitním charakterem a obrovskou vstřícností objevovat barevný Mozartův svět, byl pro mne mimořádnou inspirací. Jsem rád, že se mohu k tomuto orchestru v příští sezóně opět vrátit. Budeme společně připravovat další Mozartovskou produkci „*Così fan tutte*“, a také Glagolskou mši Leoše Janáčka.

Vystudoval jste i hru na housle. Cvičíte ještě nebo jste nástroj položil na skříně?

Necvičím a mé housle leží u skříně... Moc mne mrzí, že se již přes mé pracovní vypětí nemohu aktivně houslím věnovat. Přece jenom jsem s nimi strávil intenzivních 20 let. Snažím se ovšem stále využívat těchto znalostí k tomu, abych si například sám vytvořil základ frázování a smyků pro orchestr. Je to vždy obrovská výhoda, která ulehčí mnoho práce a vysvětlování.

V příští sezóně se opět představíte s naším orchestrem. Pro jaké skladby jste se rozhodl?

V prvním programu je kladen důraz na českou hudbu dvacátého století a na dva její jubily. Oravská balada, dílo Luboše Sluky, bude mé blahopřání k 80. narozeninám tohoto vynikajícího českého skladatele. Společně s Bohuslavem Matouškem pak vzdáme hold Bohuslavu Martinů, který v následující sezóně bude tvořit tématickou linii snad každého koncertu. Stane se tak i při mém druhém hostování, kdy s českým klavíristou Karlem Košárkem provedeme 2. klavírní koncert B. Martinů. V druhé části těchto koncertů pak zazní 3. symfonie Felixe Mendelssohna-Bartholdyho a 5. symfonie L. van Beethovena. Doufám, že oba programy budou důstojným vstupem do jubilejní sezóny Bohuslava Martinů a že se nám společně s orchestrem a sólisty podaří vytvořit krásnou atmosféru všech večerů.

Rozhovor připravil Petr Daněk

Sayonara, Japonsko!

Když se ve čtvrtek 3. ledna kolem osmé hodiny večerní pod křídly letadla objevila světla Tokia, končila dlouhá noc trávající z Prahy skoro 15 hodin. Letěli jsme proti času a začalo turné FOKu po Japonsku, trávající téměř čtyři týdny. Jsou hudebníci, jimž cesta do země na druhé straně zeměkoule již nic neříká, pro jiné bylo naopak toto turné první návštěvou „země vycházejícího slunce“ – a pro všechny pak samozřejmě náročná pracovní cesta spojená s řadou nevšedních zážitků.

Fakta: 14 koncertů v různých částech Japonska, které řídil šéfdirigent **Jiří Kout** (na koncertě v Niigatě byl vystřídán nadaným japonským „mladíkem“ **Funabashim**), spolupráce s místními sólisty, houslistkou **Mariko Senju** (hrála sedmkrát Mendelssohnův koncert), klavíristkou **Hiroko Nakamura** (třikrát Čajkovského b moll) a čínskou violoncellistkou **Jing Zhao** (jednou Dvořák) – ta, ač nejmladší a nejméně známá, nám popravdě připadala nejlepší a bylo nám docela líto, že jsme s ní nemohli účinkovat častěji. Program na zahraniční zájezdy je již dlouhá léta diktován neúprosnou ekonomikou prodeje vstupenek. Organizátoři prostě musí sály vyprodat a dobře ví, že z české hudby Japonci milují **Dvořákovu Novosvětskou** a **Smetanovu Vitavu**. Když prý zařadí třeba Dvořákovu osmou, hned je návštěvnost o 20 % nižší. Hráli jsme ji jedenkrát právě s dirigentem Funabashim a menší návštěva byla jen díky menší kapacitě sálu. Nicméně přání agentury je samozřejmě rozhodující, a nakonec můžeme být rádi, že máme Dvořáka a Smetanu, nedílnou a respektovanou součást světové hudební kultury. Navíc, mohli jsme se dvakrát blýsknout s celou Mou vlastí, dokonce ve slavné **Suntory Hall** – ohlas byl báječný, stejně jako výkon orchestru.

O tom jsem ostatně psal ve svých pravidelných zprávách na našich webových stránkách a každý, koho zajímají jednotlivé koncerty v Japonsku, si je může stále ještě pročíst. Myslím si, že kvalita účinkování našeho orchestru byla tou největší devizou zájezdu. Pro mě bylo uchvacující sledovat stále stoupající formu orchestru, jeho soustředěné a nikdy únavou nebo zájezdovou „šmírou“ poznamenané výkony. Není dobré chválit „vlastní zboží“, ale orchestr si uznání zaslouží, ostatně japonští přátelé (stejně jako před dvěma měsíci němečtí) hovořili o orchestru v superlativech. Hlavní podíl má samozřejmě šéfdirigent Jiří Kout, nádherná osobnost, vládce pódia a v soukromí mimořádně skromný umělec, který dokáže muzikanty strhnout k nádherné spolupráci. Nikdy jsem se na „jeho“ Novosvětské nenudil, i po jedenácti zahraničích byla vždy strhující, s novými nuancemi a valéry.

Sály – něco, co můžeme opravdu jen tiše závidět. Počínaje již zmíněnou tokijskou Suntory Hall, kde jsme hráli dvakrát (za přítomnosti našeho velvyslance i japonského ministra obrany, přes nádherné sály v Jokohamě, Sapporu, Hirošimě, Nagoji, Niigatě až k „maličkým“ (s kapacitou 1000-1500 posluchačů) sálům v Mibu či Mihaře. Všechny mimořádně akustické, se vkusnou architekturou, čisté, s perfektním zázemím. Za zmínku stojí posluchači, milující českou hudbu, sledující ji s naprostým soustředěním a vždy na konci koncertu vybuchující nadšením. Pořadatelé říkali, že i v Japonsku ubývá návštěvníků klasických koncertů, víme o případech, kdy musela být rušena – pro nezájem! – turné dříve velmi navštěvovaných umělců, zejména komorních ansámbľů. Naše koncerty ale byly všechny naprosto vypro-

FOK a houslistka Mariko Senju.

dané a zaplněné – vždycky jsem se ptal našich milých průvodců z Japan Arts, zda si nepůjdou sednout do hlediště na nějaký koncert, ale vždy odmítli, protože neměli lístek. Život tak velkého tělesa na zájezdech prochází různými peripetemi a problémy. Nás potkala na začátku roku zima, která je v éře globálního oteplování v Japonsku podobná té naší. V centrální části na ostrově Honšů byla docela mírná a na jihu v Hirošimě dokonce se spíše jarním průběhem, ale např. v Sapporu na nejsevernějším ostrově Hokkaido a pak v samém závěru i v severozápadní části Honšů v Niigatě byl sníh a chladno. A tak orchestr už od začátku sužovala epidemie kapénkových onemocnění, kterou jsme zvládali především díky báječnému členu výpravy, panu doktorovi Pražanovi. Nakonec vše dobře dopadlo a pan doktor Pražan osvědčil své schopnosti i na zpátečním letu, kdy ošetřil na palubě Boeingu zkolabující pasažérku – nikdo z posádky mu ani nepoděkoval...

K velkým mimohudebním zážitkům jistě patřily procházky městy a jejich okolím. Krásné město je Hirošima s malebným ostrovem Mijadžima, na němž ve volném dnu většina orchestru prošla zachovalé či rekonstruované buddhistické a šintoistické památky (nejznámější je Velká tori, červená brána stojící v moři před buddhistickým klášterem). Někteří vylezli i na nejvyšší místní kopec Misen, z něhož byl nádherný výhled na hirošimský záliv s mnoha loděmi a ostrůvky. Traumatizující událost z konce války je patrna především v centru města, ve známém Mírovém parku s památníkem a také s troskami Průmyslového paláce postaveného českým

Dirigent
Yosuke Funabashi
s ředitelem FOK
Ilgou Šmidem.

Začátek předprodeje abonentních vstupenek

architektem Janem Letzlem. Budova, která zůstala jediná stát v blízkosti epicentra výbuchu 6. července 1945. Cestování vlaky šinkanzen s rychlostí 250-300 km/h je pro nás všechny, odkojené českými drahami, úžasný zážitek, třeba když se řítíte 30 km dlouhým tunelem pod centrálním pohořím ostrova Honšů ze západu na východ – u Niigaty sněží, zatímco po výjezdu na straně k Tokiu již svítí sluníčko a začíná jaro. Když jsme poprvé čekali na peróně v Nagoji na známý šinkanzen Hikari, byli jsme trochu zklamáni, přijel se zpožděním celých 25 vteřin...

25. ledna jsme šťastně přistáli na pražské Ruzyni. Všichni už se těšili domů. Ale několik dnů po návratu přišel z Japonska e-mail – s pozváním na další turné v roce 2010.

Takže – sayonara, Japonsko!

Ilja Šmíd

Rozsáhlou fotogalerii i celou reportáž ze zájezdu do Japonska najdete na našich webových stránkách.

Přichází jaro, příroda se probouzí k novému životu, sluníčko optimisticky svítí a oddělení marketingu a PR (neboli propagace) v FOK začíná propadat panice. Nastává totiž opět čas příprav nové sezónní brožury, kampaně k začátku předprodeje abonentních vstupenek, tiskové konference k představení nové sezóny, prostě všech těch činností, které dávají tušit konec staré a příchod nové sezóny, všech těch činností, kterými o sobě chceme dát vědět a chceme přesvědčit naše posluchače, aby nám zůstali nakloněni.

Právě dokončujeme **sezónní brožuru**, kterou opět dostanou všichni naši abonenti přímo do poštovních schránek. Tento rok od nás navíc obdrží **dárek v podobě profilového CD** se skladbami, které živě zazněly na koncertech FOK v roce 2007. Sezónní brožura bude vypadat velmi podobně jako ta loňská, opět bude řazena po cyklech, ale samozřejmě najdete i několik novinek (např. nový festival, který bude FOK pořádat o Velikonocích 2009, eseje k tématům, které propojují koncerty v jednotlivých abonentních cyklech, informace k nově založenému Klubu přátel FOK, atd.). Z této sezóny pak přetrvává možnost sestavit si svůj vlastní abonentní cyklus **AD LIBITUM**, nadále můžete své děti přihlašovat do **Hudebního klubu FIK** a navštěvovat veřejné generální zkoušky nebo **besedy před koncerty** v Cukrárně Obecního domu.

Sezónní brožuru mohou samozřejmě získat i ti, kteří našimi abonenty doposud nejsou; mohou o ni požádat e-mailem: pso@fok.cz, telefonicky: 222 002 425 nebo si ji po 5. květnu vyzvednout v naší předprodejní pokladně nebo stáhnout na webových stránkách www.fok.cz v sekci Tiskový servis.

Předprodej abonentních vstupenek začíná v pondělí 12. května a všechny podrobnosti o způsobu zakoupení či cenách abonentních vstupenek se dozvíte buďto v sezónní brožurě nebo opět na našich webových stránkách. Rádi bychom vás upozornili, že stát se abonentem FOK se opravdu vyplatí, protože v ceně abonentní vstupenky je zahrnuta sleva minimálně 40% ze základních cen jednotlivých vstupenek. Tento rok budeme navíc odměňovat i abonenty, kteří do naší předprodejní pokladny přivedou své přátele. Za **nového abonenta** od nás zdarma obdržíte vstupenku na slavnostní novoroční koncert FOK 1. 1. 2009 a vámi přivedený nový abonent získá ono profilové CD Live 2007. Podrobnější informace obdržíte společně se sezónní brožurou. Vidíte, každá panika může přinést spoustu nového.

Za oddělení marketingu a PR *Eliška Froschová Stehlíková*

Noví členové orchestru:

Lenka Hájková – 1. housle

Anna Vaňková – 2. housle

Martin Týml – 2. housle

Václav Fürbach – fagot

Costin Anghelescu – 2. housle

Stanislav Penk – pozoun

Před nedávnem ukončili své působení v orchestru tito členové:

František Gabriel – 2. housle

Josef Hampl – 2. housle

Stanislav Finda – pikola

Lumír Vaněk – fagot

Jan Hynčica – pozoun

Děkujeme jim za dlouholetou činnost pro orchestr FOK!

Blahopřejeme k životnímu jubileu

Duben 2008

Věra Anýžová – violoncello

Červen 2008

Anna Vaňková – 2. housle

Jaroslav Marek – klarinet

Miloš Havlík – 2. housle

Petr Hernych – lesní roh

Svatopluk Čech ml. – bicí

Červenec 2008

Martin Týml – 2. housle

Josef Řezníček – trubka

Martin Zelenka – kontrabas

Srpen 2008

Ludmila Hošková – viola

Miroslav Husák – tuba

Střípky vzpomínek z FOK

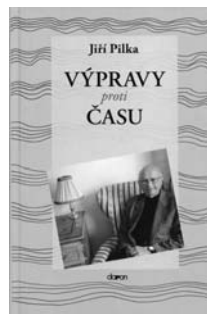
Když jsem po maturitě v roce 1949 přišel do Prahy studovat hudební vědu, byl jsem jako venkovský kluk velice málo dotčen symfonickou hudbou. Koncerty FOK byly pro mne tehdy opravdovým svátkem, protože nabízely pravidelně hlavní díla světového repertoáru a také večery oratorních skladeb, díla v době totality zřídka přístupná (nezapomeňme, že tehdy byly jen standardní desky s malou nabídkou titulů, televize neexistovala, noty byly dostupné jen výjimečně, styk se zahraničím zakázaný). Zážitek byly i kreace dr. Václava Smetáčka, jeho názorné a efektní dirigentské gesto nejednou pomáhalo porozumět struktuře skladeb. Byl uznávanou uměleckou i mravní autoritou. Tehdy mne nenapadlo, že jednou budu sedět v ředitelně orchestru a že se mně také poštěstí provázet slovem některé večery řízené dr. Smetáčkem. Do FOKu jsem nastoupil na podzim 1991. Orchester byl právě na zájezdu v USA, kde vznikl jakýsi konflikt, po němž šéfdirigent Petr Altrichter dal okamžitou výpověď. Rozhodl jsem se řešit situaci rychle a angažoval jsem dirigenta Martina Turnovského. Po návratu z emigrace připravil tehdy vynikající představení Verdiho Othella ve Státní opeře, byl jsem tedy přesvědčen o jeho kvalitách a správnosti svého kroku. Turnovský dobře pomohl překlenout krizové období. Ředitelování, jak je vidět, není vždycky idylické a velice často se netýká hudby. K mým povinnostem patřilo například kontrolovat stavbu a nemalé prostředky vynakládané na adaptaci kostela Šimona a Judy na koncertní síň. O svízelných pramenících ze zchátralého

stavu Obecního domu psal přede mnou už Roman Bělor. Ve FOKu jsem měl mnoho vynikajících spolupracovníků, zmíním alespoň dva. Svěráznou osobností byl Milan Zdražil, vedoucí Koncertní agentury FOK. Do práce chodil zásadně až kolem desáté hodiny, zůstával však většinou do noci, protože denně sledoval naše i cizí koncerty. Ovládal jazyky, měl osobní šarm, účinkující si ho vážili a byl vítaným hostem i na ambasádách. Ve své kanceláři doslova „zarůstal“ tiskovinami, v nichž však vždycky našel potřebnou informaci, třeba i o koncertech pořádaných před deseti lety. Byl to velice milý, hodný člověk a vzácný odborník. Nejlepší vzpomínky mám na ing. Romana Bělora. Jako intendant orchestru se těšil značnému respektu, klidně řešil i nejsložitější situace a přitahoval mne smyslem pro anglický humor. Hudbě dokonale rozuměl, dovedl ovšem řešit brilantně i složité organizační situace, o něž v Obecním domě tehdy nebyla vůbec nouze. Jako můj nástupce byl ideálním ředitelem, svoje kvality prokazuje dnes i na čele Pražského jara. Jedním z nejtěžších úkolů bylo na počátku devadesátých let zeštíhlování FOKu, oddělení mnoha souborů, komorních sdružení i sólistů. I to Bělor jako ředitel dokázal noblesně vyřešit. Chápu tehdejší trend osamostatnění každého tělesa, ale osobně se domnívám, že nelze zapomenout na mnohé výhody dřívějšího stavu, které organizace poskytovala zvláště mladým a začínajícím umělcům. Na závěr jedno, do jisté míry aktuální zamyšlení. Za svého ředitelování jsem chtěl posílit sebevědomí orchestru

a napsal jsem článek s titulem „Nejsme žádná dvojka“. Kvalitativní přímát je u nás tradičně přisuzován České filharmonii, což nemusí platit trvale. Jsou metropole třeba s pěti orchestry, kde je obtížné tělesa „známkovat“. I dnes je otázkou, kdo je jedničkou v Praze. Orchestry prožívají různé výkyvy podle osobností svých šéfů a podle dramaturgických koncepcí, svou roli hraje i lidská kvalita kolektivu. FOK má své nezaměnitelné místo a při dobré volbě šéfů, hostů a dramaturgie má a bude mít právo ucházet se o prvořadou existenci dnes i v budoucnu. Pro Prahu i pro českou hudbu byl a je ozdobou.

Jiří Pilka

Jiří Pilka – VÝPRAVY PROTI ČASU
Vydal DORON Praha 7 v roce 2005

V dnešní záplavě mnohdy problematických publikací memoárové literatury se na knihkupeckých pultech objevil cenný dokument vzpomínek a úvah zejména z oblasti našeho hudebního života. Je jím práce muzikologa a hudebního publicisty Jiřího Pilky, nazvaná Výpravy proti času. U tohoto autora jsem při jeho moderátorské a publicistické činnosti vždy oceňoval civilní, nepatetický přístup, kterým přibližoval publiku tvůrčí osobnost, dílo nebo umělecké výkony interpretů. Vždyť životní koloběh rámovaný narozením a smrtí se v osudech lidí liší spíše jen svou jedinečností, talentem a mírou pracovitosti, kterými jsou vytvářeny cenné hodnoty pro další generace. Pilkova kniha je důkazem, že v podstatě i prostý život, naplněný poctivou prací, ryzím charakterem, přátelstvím a obětavostí vůči svému okolí přináší přes všechny překážky, nezdary a rány osudu pocit radosti a uspokojení z toho, že nebyl žit nadarmo. Pilkovy memoáry jsou se systematickou přehledností rozděleny do šesti životních etap, ve kterých autor ve stručném úvodním shrnutí znamenitě charak-

Dirigent Martin Turnovský a manželé Pilkovi.

terizuje dobové poměry, z nichž se jeho vzpomínky vynořují. Ačkoliv jsem se po léta v našem hudebním životě pohyboval, překvapila mě kniha řadou zajímavých a nečekaných informací z této oblasti, o nichž jsem neměl tušení. Jiří Pilka prošel řadou významných (a nedobrovolně) i méně významných postů a jeho styk s předními osobnostmi naší i zahraniční kulturní sféry, mezi nimiž byli hudebníci, výtvarníci, spisovatelé i authority z oblasti vědy je úctyhodný. Výčtu jmen, kterých je bezpočet, se v této recenzi záměrně vyhýbám. Čtenář se rozhodně má na co těšit. Zážitky z dětství, dospívání, období 2. světové války, období osvobození, 50tých let, období normalizace i čas nových nadějí prožil Pilka velmi intenzivně a zahrnují jak čas prožitý ve vězení za činnost ve skautském KRUHu tak i na výsluní vedoucích funkcí. Pamětník nic z toho nedramatizuje, ale s moudrým nadhledem čerpá ze všech prožitků zkušenost a poučení pro další život. Přitom nezapomíná na svou rodinu, bohatou řadu přátel a tzv. „andělů“, kteří mu ve složitých životních situacích a krizích nezištně podali pomocnou ruku. Velmi cenná je hudební topografie a historie jihočeského Písku, kde Pilka prožil své dětství, jakož i zaslíbený komentář k životu a dílu jeho strýce, skladatele Jiřího Srnky. Pilkův řetěz pracovišť – Stavba vodárny v Podolí, Český hudební fond, Česká televize, Východočeský státní komorní orchestr Pardubice, Divadelní ústav, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK a Mezinárodní filmový festival Zlatá Praha – přinesl pamětníkovi bohatství zážitků a zkušeností, které sděluje čtenáři bez vynášení vlastní osoby. Z filozofujícího hodnocení životních událostí, které osvědčil již v předchozích publikacích, můžeme čerpat mnohá poučení. Aktivita Jiřího Pilky neustává ani po vydání těchto pamětí, obohacených ještě o řadu unikátních snímků a tak se s ním stále setkáváme tam, kde je svými zkušenostmi ochoten vždy pomoci dobré věci.

Jiří Teml

*Knihu Jiřího Pilky **Výpravy proti času** můžete získat za přátelskou cenu 150 Kč. A to tak, že si ji objednáte a vyzvednete přímo u nás na adrese: Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, Obecní dům, nám Republiky 5, 110 00 Praha 1. Objednávku lze také zaslat na mailovou adresu k.riethofova@fok.cz či se osobně domluvit na telefonním čísle 222002412. Zbytek nákladu bude v prodeji před orchestrálními koncerty FOKU od dubna 2008.*

Josef Suk: *Symfonie E dur, op. 14*
Antonín Dvořák: *V přírodě, op. 91;*
Karneval, op. 92

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK
 Dirigent: **Tomáš Netopil**

T.T: 69:36.
Producent: Petr Vít
2008 Supraphon Music a.s.
DDD Stereo
SU 3941-2

Návštěvníci podzimních koncertů Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK pořádaných koncem října minulého roku ve Smetanově síni Obecního domu budou dozajista potěšeni nově vydaným CD (15. 2. 2008, Supraphon Music a.s.), jež se honosí jednak velkolepou **Symfonií E dur, op. 14 Josefa Suka** a jednak dvěma ouverturami z cyklu *Příroda, život a láska Antonína Dvořáka: V přírodě, op. 91 a Karneval, op. 92*. Nahrávka zmíněných děl byla pořízena při živém vystoupení orchestru s úspěšným mladým českým dirigentem Tomášem Netopilem ve dnech 23. a 24. 10. 2007. Disk nám nabízí velmi cenný dokument, neboť Tomáš Netopil – navzdory svému věku – v Praze ukázal, že jeho hudební vzdělání, talent a umělecké zkušenosti jsou zárukou pečlivého a přitom originálního pojetí, které posluchače mimořádně zaujme a osloví. Sukova čtyřvětá Symfonie E dur se sice považuje za dílo vycházející z tradice druhu, tudíž za dílo přehledné a srozumitelné stavby, nicméně z interpretačního hlediska skýtají její jednotlivé věty řadu poměrně složitých kompozičních nápaditostí, s nimiž je zapotřebí se určitým způsobem vyrovnat. Tomáš Netopil přistoupil k Sukově hudební struktuře jako ke sledu větších ploch, což se projevilo zejména v oblasti dynamiky a následkem čehož dosáhl příjemné konciznosti a jednoduše celků. Ve srovnání se starší nahrávkou Václava Neumanna zvolil např. pro první větu o něco pomalejší tempo, zato však zdůraznil hutnost její hudební struktury. Netopilův Suk vynívá nesmírně zajímavě, jako by měl dirigent v úmyslu podtrhnout zralost mladého, ani ne třicetiletého skladatele. Podobný interpretační přístup vynívá však u Dvořákových ouvertur poněkud

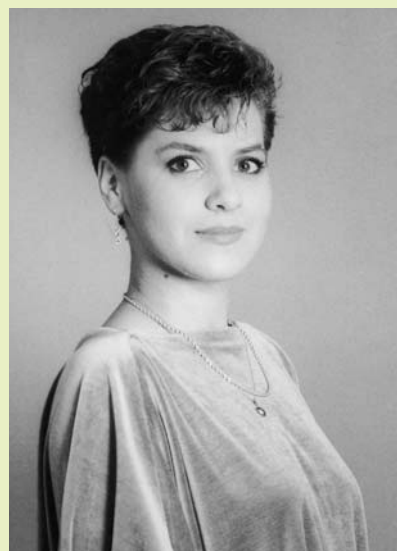
odlišně: v každém případě je třeba zmínit, že Netopil Dvořákově hudbě rozumí, a to velmi dobře (prokázal to ostatně i na jiných svých koncertech v Praze). Opět nezůstává zcela standardní v tempovém pojetí (např. Dvořákově 91. opus bývá hrán naopak pomaleji), staví z rozsáhlejších dynamických úseků a "vychutnává" si Dvořákovu hudební roztomilost a živost. Je velmi příjemné objevovat společně s dirigentem nové možnosti dobře známých a oblíbených děl. V neposlední řadě je třeba velmi ocenit samotný Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, který se svou precizností a barevným nasazením zasloužil o tento krásný trvalý hudební výsledek, který rozhodně patří k nahrávkám, jež by neměly zůstat stranou našeho zájmu.

Tereza Kibicová

SOUTĚŽ

o 5x dvě vstupenky na koncert FOK.

Na fotografii vidíte tentokrát známou českou umělkyni, která bude v příští koncertní sezóně vystupovat s naším orchestrem. Napište nám její jméno.

Odpovědi zasílejte nejpozději do 30. června 2008 na adresu: Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK (soutěž), nám. Republiky 5, 110 00 Praha 1 nebo e-mailem na: k.riethofova@fok.cz. Bude vylosováno 5 výherců, kteří získají 2 vstupenky na koncert dle vlastního výběru. Těšíme se na vaše odpovědi!

Správná odpověď z minulého čísla: dirigent Libor Pešek
Výherci: Ondřej Holčák, Martin Černý, Martin Musil, Filip Hanzlík, Blanka Šebestová

Přehled koncertů FOK duben – červen 2008

8/4/08 úterý

Kostel sv. Šimona a Judy
v 19.30 hodin

KOCIANOVO KVARTETO

BORIS KRAJNÝ | klavír
JIŘÍ HUDEC | kontrabas

Joseph Haydn:

Smyčcový kvartet C dur, op. 74 č. 1

Erwin Schulhoff:

Pět kusů pro smyčcové kvarteto

Franz Schubert:

Klavírní kvintet A dur „Pstruh“,
op. 114 D667

9/4/08 středa

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR

HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **TADEUSZ STRUGALA**

Sólistka: **EWA KUPIEC** | klavír

KAPRALOVA QUARTET

Erwin Schulhoff:

Koncert pro smyčcové
kvarteto a dechy

Witold Lutoslawski:

Koncert pro klavír a orchestr

Robert Schumann:

Symfonie č. 1 B dur „Jarní“, op. 38

11/4/08 pátek

Kostel sv. Šimona a Judy
v 17.00 hodin

JAROSLAV TŮMA | kladívkový klavír,
cembalo, varhanní positív, varhany

Johann Sebastian Bach:

Malé verze z Dogmatických chorálů
(varhanní positív)

Joseph Haydn:

Výběr z kusů pro hrací hodiny
(varhany)

Domenico Scarlatti:

Výběr sonát (cembalo)

Wolfgang Amadeus Mozart:

Klavírní sonáta F dur, KV 332
(kladívkový klavír)

12/4/08 sobota

Dvořákova síň Rudolfiny
v 19.30 hodin

EWA KUPIEC

 | klavír

Franz Schubert:

Sonáta G Dur, op. 78 D894

Fryderyk Chopin:

Dvě nokturna, op. 62

Tři mazurky, op. 59

Barkarola Fis dur, op. 60

Polonéza – fantazie As dur, op. 61

15 a 16/4/08 úterý a středa

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR

HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **ZDENĚK MÁCAL**

Arnold Schönberg:

Zjasněná noc, op. 4

Richard Strauss:

Alpská symfonie, op. 64

23/4/08 středa

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR

HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **EMMANUEL PLOSSON**

Sólistka: **GABRIELA**

DEMETEROVÁ

 | housle

Petr Iljič Čajkovskij: Koncert
pro housle a orchestr D dur, op. 35

César Franck:

Prokletý lovec, symfonická báseň

Claude Debussy:

Moře, tři symfonické skici

26/4/08 sobota

Smetanova síň Obecního domu,
v 11.00 hodin

Hudba na dotek

HUDBA – STAVBA

(HUDEBNÍ FORMA)

7/5/08 středa

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR

HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **TOMÁŠ HANUS**

Sólisté: **Zdena Kloubová,**

Zdeněk Plech, Nadia Ladkany,

Eva Salzmannová

PRAŽSKÝ

FILHARMONICKÝ SBOR

Sbormistr: **Lukáš Vasilek**

Zdeněk Lukáš:

Adam a Eva, oratorium –

SVĚTOVÁ PREMIÉRA

Ludwig van Beethoven:

Symfonie č. 3 Es dur „Eroica“, op. 55

11/6/08 středa

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR

HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **SERGE BAUDO**

Sólisté: **JIŘÍ KOLLERT,**

JAN SIMON | klavír

Henri Dutilleux: Métaboles

Wolfgang Amadeus Mozart:

Koncert pro dva klavíry Es dur, KV 365

César Franck:

Symfonie d moll, op. 48

17 a 18/6/08 úterý a středa

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR

HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **JIŘÍ KOUT**

Sólista:

GÁBOR BOLDOCZKI | trubka

Joseph Haydn:

Koncert pro trubku a orchestr Es dur,

Hob. VIIe

Gustav Mahler: Symfonie č. 9

24/6/08 úterý

Smetanova síň Obecního domu
v 19.30 hodin

SYMFONICKÝ ORCHESTR

HL. M. PRAHY FOK

Dirigent: **JIŘÍ KOUT**

Sólista: **PAVEL ŠPORCL** | housle

Maurice Ravel: Bolero

Modest Petrovič Musorgskij:

Obrázky z výstavy

(orchestrace Maurice Ravel)

Richard Strauss: Koncert pro housle

a orchestr d moll, op. 8

ORCHESTR FOK NA FESTIVALU PRAŽSKÉ JARO 2008

22/5/2008

Smetanova síň Obecního domu ve
20.00 hodin

Dirigent: **Krzysztof Urbański**

Sólista: **Christoph EB** | lesní roh

Wojciech Kilar: Orawa

Wolfgang Amadeus Mozart:

Koncert pro lesní roh a orchestr č. 2

Es dur, KV 417

Ludwig van Beethoven:

Egmont, předehra, op. 84

Symfonie č. 5 c moll, op. 67

28/5/2008

Smetanova síň Obecního domu ve
20.00 hodin

Dirigent: **JIŘÍ KOUT**

Sólisté: **Václav Hudeček** | housle,

Jan Páleníček | violoncello

Johannes Brahms:

Dvojkonzert pro housle, violoncello

a orchestr a moll, op. 102

Johannes Brahms:

Symfonie č. 4 e moll, op. 98